

Upravni sud Republike Hrvatske

UDK 342.998.85(497.5)(094.8)

BRANITELJI – ROK ZA PODNOŠENJE ZAHTJEVA

Čl. 125. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (NN 174/04, 92/05, 2/07, 107/07, 65/09, 137/09)

Rok iz čl. 125. Zakona je objektivnan, materijalnopravan, prekluzivan rok kojim se ograničava pravo na podnošenje novih zahtjeva.

»Tuženo je tijelo osnovano odbilo žalbu tužiteljice protiv prvostupanjskog zaključka kojim je odbačen zahtjev tužiteljice uz pravilnu primjenu odredbe čl. 125. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.

Odredbom čl. 125. propisano je da se zahtjev za priznaje statusa HRVI iz Domovinskog rata temeljem bolesti, pogoršanja bolesti odnosno pojave bolesti kao neposredne posljedice sudjelovanja u obrani suvereniteta može podnijeti u roku od 12 mjeseci od 1. siječnja 2004. kada je taj zakon stupio na snagu.

Radi se o objektivnom, materijalnopravnom, prekluzivnom roku. Valja navesti da je ocjenjujući utemeljenost prijedloga za ocjenu ustavnosti te odredbe Ustavni sud Republike Hrvatske zaključio da se ne smatra neprihvatljivim propisivanje vremenske granice za ostvarivanje određenih prava. U obrazloženju Rješenja objavljenog u NN 146/10, Ustavni sud je naveo: 'Polazeći od toga da se Domovinski rat smatra okončanim 30. lipnja 1996. (čl. 2/2. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji) te imajući u vidu i činjenicu da su hrvatski branitelji prava po osnovi priznavanja statusa HRVI iz Domovinskog rata mogli ostvarivati i po ranije važećim propisima kao i da je u određenom trenutku nužno postaviti granicu za podnošenje zahtjeva za priznavanje statusa HRVI i po ovoj osnovi (na temelju bolesti, pogoršanja bolesti od-

nosno pojave bolesti kao neposredne posljedice sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske), Ustavni sud smatra da ograničenje prava na podnošenje novih zahtjeva i vezivanje njihova podnošenja za određeni rok, nije ustavnopravno neprihvatljivo.»

Us-1276/2008 od 17. veljače 2011.

DOPLATAK ZA DJECU – DODATAK ZA TREĆE I ČETVRTO DIJETE

Čl. 18. Zakona o doplatku za djecu (NN 94/01, 138/06)

Korisniku koji ima troje i više djece pripada dodatak samo ako ostvaruje pravo na doplatku za troje ili četvero djece.

»Prema stanju spisa nije sporno da je tužiteljica ostvarila pravo na doplatku za djecu prema propisima koji su važili do 31. prosinca 2006. i rješenjem Područne službe u Karlovcu od 10. svibnja 2006. utvrđeno joj je, počevši od 1. ožujka 2006., pravo na doplatku za djecu H. M. i D. M. u ukupnoj svoti od 332,60 kn temeljem čl. 18. Zakona o doplatku za djecu (NN 94/01).

Predmetno prvostupanjsko rješenje od 15. siječnja 2007. doneseno je u postupku pokrenutom po službenoj dužnosti prema odredbi čl. 8. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doplatku za djecu (NN 138/06), kojom odredbom je propisano da korisnicima doplatka za djecu koji su pravo na doplatku ostvarili prema odredbama zakona koji su važili do 31. prosinca 2006. pripada doplatku za djecu u iznosu utvrđenom prema odredbama ovoga zakona ovisno o dohodovnome cenzusu utvrđenom prema ovom zakonu, uzimajući u obzir ukupan dohodak kućanstva za 2005. (st. 1.). Na temelju utvrđenih prihoda kućanstva korisnika u 2005., koji iznose 1.287,30 kn mjesečno po članu kućanstva, pravilno je počevši od 1. siječnja 2007. tužiteljici utvrđen doplatku za dijete D. M. u visini 6% proračunske osnovice temeljem odredbe čl. 17/3. Zakona o doplatku za djecu, koji je izmijenjen odredbom čl. 3. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doplatku za djecu.

Tuženo je tijelo odbilo žalbu tužiteljice kao neosnovanu uz obrazloženje da nisu ispunjeni uvjeti za određivanje dodatka u iznosu od 500,00 kn uz utvrđeni iznos doplatka za dijete u smislu odredbe izmijenjenog čl. 18.

Zakona o doplatku za djecu, jer je tužiteljica na dan 31. prosinca 2006. bila korisnica doplatka samo za jedno dijete.

Prema odredbi čl. 4. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doplatku za djecu kojim je izmijenjen čl. 18. Zakona o doplatku za djecu korisniku uz utvrđeni iznos doplatka za djecu pripada i dodatak u iznosu po 500,00 kn za treće i četvrto dijete.

Imajući u vidu izričaj citirane odredbe Zakona, kraj nesporne činjenice da je tužiteljica na dan 31. prosinca 2006. bila korisnik prava na doplatku za djecu samo za jedno dijete, Sud prihvaća zaključak tuženog tijela da u konkretnom slučaju nema zakonske mogućnosti za određivanje dodatka uz utvrđeni doplatku u smislu citirane odredbe čl. 18. Zakona i donošenje drugačijeg rješenja u ovoj upravnoj stvari. Naime, i prema shvaćanju ovoga suda predmetna odredba o utvrđivanju dodatka za treće i četvrto dijete odnosi se na djecu za koju korisnik ostvaruje pravo te je bitan ukupan broj djece za koju se utvrđuje doplatku, tako da se ukupno određena svota doplatka povećava za 500,00 kn ako korisnik koristi doplatku za troje djece odnosno za 1.000,00 kn ako koristi doplatku za četvero ili više djece.

S obzirom na navedeno, prigovori tužiteljice izneseni u tužbi nisu osnovani te pobijanim rješenjem nije povrijeđen zakon tužiteljici na štetu.«

Us-4808/2007 od 25. ožujka 2010.

MIROVINSKO OSIGURANJE – INVALIDSKA MIROVINA ZBOG PROFESIONALNE NESPOSOBNOSTI ZA RAD

Čl. 90/6. Zakona o mirovinskom osiguranju (NN 130/10 – pročišćeni tekst)

Nema pravo na određivanje nove mirovine temeljem mirovinskog staža ostvarenog nakon stjecanja prava na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad onaj korisnik takve mirovine koji je dalje radio, ali nije ostvario novo pravo iz mirovinskog osiguranja.

»Iz podataka spisa proizlazi da je tužitelju bila utvrđena invalidnost zbog profesionalne nesposobnosti za rad rješenjem iz 2002. i priznato pravo na invalidsku mirovinu, a s obzirom na to da je nastavio raditi do 27. prosinca

2007., prvostupanjskim rješenjem od 31. siječnja 2008. određena mu je mirovina zbog profesionalne nesposobnosti za rad uz povoljniji mirovinski faktor od 0,8, primjenom odredbe čl. 80/1. t. 4. Zakona o mirovinskom osiguranju. Nije međutim bilo uvjeta za uračunavanje mirovinskog staža koji je tužitelj navršio nakon što mu je utvrđena profesionalna nesposobnost za rad do 27. prosinca 2007. kada mu je prestao radni odnos.

Tuženo je tijelo pravilno primijenilo Zakon o mirovinskom osiguranju, a pritom treba uputiti na odredbu čl. 90/6. toga zakona prema kojoj ako korisnik invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad ostvari invalidsku mirovinu zbog opće nesposobnosti za rad, starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu, ima pravo na određivanje nove mirovine na temelju mirovinskog staža i ostvarene plaće do dana stjecanja prava na invalidsku mirovinu zbog opće nesposobnosti za rad, prava na starosnu ili prijevremenu mirovinu. *Argumentum a contrario* nema pravo na određivanje nove mirovine temeljem mirovinskog staža ostvarenog nakon stjecanja prava na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad onaj korisnik takve mirovine koji je dalje radio, ali nije ostvario novo pravo iz mirovinskog osiguranja (temeljem opće nesposobnosti za rad, starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu).

Ovaj sud ne nalazi da su se stekli uvjeti za postupanje sukladno odredbi čl. 37/1. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (NN 49/02. – pročišćeni tekst), a tužitelj, ako smatra da određena odredba Zakona o mirovinskom osiguranju nije suglasna s Ustavom, ima pravo predložiti pokretanje postupka za ocjenu prema odredbi čl. 38/1. Ustavnog zakona.«

Us-5978/2008 od 17. ožujka 2011.

ZDRAVSTVENO OSIGURANJE – PROFESIONALNA BOLEST UZROKOVANA AZBESTOM

Čl. 3. i 7. Zakona o obeštećenju radnika profesionalno izloženih azbestu (NN 79/07)

Iznos naplaćen temeljem pravomoćne sudske presude, ako je manji od naknade iz čl. 7., ne može biti zapreka za isplatu razlike do visine obračunate novčane naknade.

»Odredbom čl. 2. Zakona o obeštećenju radnika profesionalno izloženih azbestu propisano je da pravo na podnošenje odštetnog zahtjeva iz

čl. 1. ovoga zakona ima radnik koji je tijekom rada kod poslodavca bio profesionalno izložen azbestu i kojem je utvrđena profesionalna bolest uzrokovana azbestom.

Pravo na podnošenje odštetnog zahtjeva iz čl. 2. ovoga zakona imaju i osobe kojima je pravomoćnim sudskim presudama dosuđena naknada štete zbog profesionalne bolesti uzrokovane azbestom, a koje se nisu mogle naplatiti od pravne osobe ili fizičke osobe – poslodavca kod koje su radile na radnom mjestu na kojem su bile izložene djelovanju azbesta kao ni u stečaju koji je otvoren nad tom pravnom ili fizičkom osobom (članak 3. istoga Zakona).

Prema čl. 5. navedenog Zakona, o odštetnom zahtjevu rješava Povjerenstvo za rješavanje odštetnih zahtjeva, a u postupku se primjenjuje Zakon o općem upravnom postupku (čl. 6.). Člankom 7. istoga Zakona određeni su koeficijenti za izračunavanje novčane naknade na temelju odštetnog zahtjeva.

Imajući u vidu navedene propise, Sud ocjenjuje da se o zahtjevu tužiteljice bez daljnjeg utvrđivanja činjeničnog stanja i nadopune postupka nije moglo pravilno odlučiti. Tuženo tijelo, naime, utvrđuje da je tužiteljica ostvarila svoje pravo odnosno da se naplatila temeljem pravomoćne sudske odluke, o čemu nema nikakvog podatka u spisu. Pravomoćna sudska presuda daje mogućnost za podnošenje odštetnog zahtjeva, ali nakon toga treba u postupku utvrditi je li se podnositelj zahtjeva naplatio od pravne ili fizičke osobe, poslodavca kod kojeg je radio.

Tužiteljica ne osporava da je ostvarila dio naknade dosuđene pravomoćnom sudskom presudom. S obzirom na ovakvo činjenično stanje, tuženo je tijelo trebalo izračunati novčanu naknadu prema odredbama čl. 7. Zakona, zatim utvrditi u upravnom postupku na temelju iskaza stranke i svih drugih raspoloživih dokaza koliko je tužiteljica primila temeljem pravomoćne presude, pa ako postoji razlika do iznosa obračunatog temeljem čl. 7., priznati pravo na novčanu naknadu.

Naime, ako je iznos naplaćen temeljem pravomoćne sudske presude manji od naknade iz čl. 7., ne može biti zapreka za isplatu razlike do visine obračunate novčane naknade.

Radi navedenog tuženo će tijelo u postupku nakon ove presude postupiti u skladu sa shvaćanjem Suda te nakon dopune postupka donijeti rješenje o odštetnom zahtjevu tužiteljice.«

Us-7237/2008 od 16. prosinca 2010.

ZDRAVSTVENO OSIGURANJE – TROŠAK LIJEČENJA U INOZEMSTVU

Čl. 64/5. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN 85/06, 105/6, 118/06 i 77/07)

Nije priznat trošak liječenja zbog boravka u inozemstvu po privatnom poslu, jer pokojni suprug tužiteljice prije odlaska nije pribavio potvrdu o pravu na korištenje zdravstvene zaštite u toj državi, a niti je uplatio poseban doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu.

»Iz podataka koji proizlaze iz medicinske dokumentacije u spisu predmeta vidi se da se pokojni suprug tužiteljice liječio kod pulmologa, interniste, fizijatra i gastroenterologa koji su konstatirali da se radi o ozbiljnoj srčanoj kroničnoj bolesti (izjava obiteljskog doktora iz Ordinacije opće medicine u Vukovaru od 15. lipnja 2007.). Iz povijesti bolesti iz Opće bolnice u Vukovaru od 7. svibnja 2007. proizlazi da je pokojni osiguranik zatražio liječničku pomoć zbog nedostatka zraka, slabosti mišića, pa je specijalist internist preporučio učiniti UZV srca i druge kontrole koje se u tome medicinskom dokumentu navode. Daljnji podaci spisa predmeta pokazuju da je suprug tužiteljice otišao u Beograd, Republika Srbija, gdje je boravio na Klinici za kardiokirurgiju Instituta za kardiovaskularne bolesti Kliničkog centra Srbije od 17. svibnja 2007. do 7. lipnja 2007. (kojeg datuma je umro). Iz otpusne liste s epikrizom koju je izdala ta zdravstvena ustanova vidi se da je R. J. primljen u Kliniku za kardiokirurgiju radi kirurške revaskularizacije miokarda, a zbog tegoba po tipu angine pectoris. Određeno je navedeno da je pacijent prethodno bio kompletno kardiološki, laboratorijski i hemodinamski ispitan (CT koronarografija, EHO srca, scintigrafija miokarda, EKG, holter monitoring). Također je navedeno da je nakon adekvatne preoperativne pripreme bio operiran dana 23. svibnja 2007. te da je neposredni postoperativni tijek protekao uredno. Međutim, u daljnjem tijeku hospitalizacije došlo je do pogoršanja stanja bolesnika te je usprkos intenzivnoj potpornoj terapiji došlo do pogoršanja koje je imalo letalni ishod dana 7. lipnja 2007.

Odlučujući o predmetnom zahtjevu odnosno o žalbi, tijela Zavoda pozvala su se na relevantne odredbe Pravilnika o pravima, uvjetima i načinu korištenja zdravstvene zaštite u inozemstvu, (NN 76/02, 43/03, 198/03, 30/05, 155/05, 12/06 – pročišćeni tekst, 24/06), koji je bio na snazi u vrijeme osiguranog slučaja, a ujedno i na odredbe Ugovora o socijalnom

osiguranju između Republike Hrvatske i Savezne Republike Jugoslavije (NN – Međunarodni ugovori 10/03), koji je također bio na snazi u vrijeme osiguranog slučaja. U osporenom su aktu citirane odredbe čl. 5. i 11. tog ugovora te je konstatirano da se po njima ne može postupiti jer se pravo na zdravstvenu zaštitu u inozemstvu može ostvariti za slučaj hitnog pružanja zdravstvene zaštite i ako se utvrdi da osoba nije otišla u drugu državu ugovornicu radi liječenja. Uvidom u spise predmeta utvrđeno je da je Klinički centar Republike Srbije 17. svibnja 2007. zatražio od HZZO, Područnog ureda u Vinkovcima, naknadno izdavanje potvrde za supruga tužiteljice o pravu na korištenje zdravstvene zaštite u Republici Srbiji sukladno naprijed navedenim odredbama Ugovora. Međutim nije udovoljeno tome traženju jer je vidljivo da je R. J. 7. svibnja 2007. u Vukovaru dobio uputnicu za internista kao hitan slučaj, iz čega proizlazi da je zdravstveno stanje R. J. bilo pogoršano prije putovanja u inozemstvo.

Tužiteljica je navela u žalbi da je sa suprugom otputovala u Beograd dana 16. svibnja 2007. radi posjeta užoj obitelji. S obzirom na takvu izjavu, kao i sve navedene podatke spisa predmeta, tuženo se tijelo u osporenom aktu pozvalo na čl. 3/2. podst. 4. i čl. 9/2. citiranoga Pravilnika iz kojih odredaba jasno proizlazi da se osiguranoj osobi koja boravi u inozemstvu po privatnom poslu osigurava pravo na korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu samo za slučaj hitne medicinske pomoći kako bi se otklonila neposredna opasnost po život i zdravlje osigurane osobe. Bitna pretpostavka za korištenje zdravstvene zaštite na teret sredstva HZZO dok se osigurana osoba nalazi u inozemstvu po privatnom poslu, a pružana joj je hitna medicinska pomoć, jest pribavljanje potvrde iz čl. 5. i 10. Pravilnika. Potonjom odredbom Pravilnika propisano je da se osiguranoj osobi koja u inozemstvu boravi po privatnom poslu potvrde iz čl. 5/1. i 5/2. Pravilnika izdaju posebno za svaki odlazak u inozemstvo (st. 1.). Potvrde iz st. 1. izdaju se na osnovi potvrde o zdravstvenom stanju iz čl. 8. Pravilnika, koja ne smije biti starija od 30 dana.

Pored navedenih odredaba Pravilnika, tuženo se tijelo u osporenom aktu pozvalo i na odredbu čl. 21/2. Pravilnika kojom je propisano da se osiguranoj osobi iz čl. 9/2. Pravilnika (a to je osoba koja je boravila u inozemstvu po privatnom poslu), koja je zdravstvenu zaštitu u inozemstvu koristila za slučaj hitne medicinske pomoći radi otklanjanja neposredne opasnosti po život i zdravlje, a kojoj je unatoč pribavljenoj potvrdi iz čl. 5/1. Pravilnika naplaćena zdravstvena zaštita u inozemstvu, Zavod će na osnovi nalaza, ocjene i mišljenja liječničkog povjerenstva nadležnog područnog ureda Zavoda priznati troškove zdravstvene zaštite prema odredbama Međunarodnog ugovora, odnosno ako Međunarodnim ugovorom nije regulirano

plaćanje te zdravstvene zaštite ili je hitna medicinska pomoć korištena u državi s kojom Republika Hrvatska nema sklopljen ili preuzet Ugovor o socijalnom osiguranju prema stvarnom trošku te zdravstvene zaštite.

Imajući na umu sve relevantne podatke spisa predmeta, proizlazi da pokojni suprug tužiteljice prije odlaska u Republiku Srbiju nije pribavio potvrdu o pravu na korištenje zdravstvene zaštite u toj državi, a niti je uplatio poseban doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu prema odredbi čl. 64/5. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju koja je u osporenom aktu citirana, pa je pravilno zaključilo tuženo tijelo da u konkretnom slučaju nema zakonske osnove za priznanje troškova predmetnoga liječenja u inozemstvu na teret sredstava HZZO.

Analizom izloženih činjenica i mjerodavnih pravnih propisa Sud smatra da tužiteljica navodima u tužbi nije dovela u osnovanu sumnju pravilnost utvrđenoga činjeničnoga stanja i pravilnu primjenu odredaba materijalnog prava.«

Us-1737/2008 od 10. veljače 2011.

Priredila Tamara Bogdanović*

* Tamara Bogdanović, viša sudska savjetnica Upravnog suda Republike Hrvatske (senior court advisor of the Administrative Court, Republic of Croatia, email: tbogdanovic@upravnisudrh.hr)